GÖRSEL SANATLAR ÖĞRETMENİ YETİŞTİRMEDE MİKRO ÖĞRETİMİN ETKİSİ

Oğuz DİLMAÇ
Atatürk Üniversitesi, Türkiye
oguzdilmac@atauni.edu.tr

Cengizhan YILDIZ
Atatürk Üniversitesi, Yüksek Lisans Öğrencisi, Türkiye
cengizhan.yildiz@hotmail.com

ÖZ

Bu çalışmanın amacı; mikro öğretim uygulamalarının görsel sanatlar öğretmeni adaylarının öz yeterlik algı düzeylerinin deney-kontrol grupları ve cinsiyetleri açısından farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemektir. Araştırma 2015-2016 eğitim-öğretim yılında Atatürk Üniversitesi Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi Resim İş Eğitimi Anabilim Dalı 4. sınıf toplam 36 görsel sanatlar öğretmeni adayı ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmada öğretmen adayları yansız atama yolu ile deney ve kontrol grubu olmak üzere iki gruba ayrılmıştır. Araştırmada verilerin toplanması aşamasında öğrencilerin öğretmen öz yeterlik düzeyini belirlemek için, araştırmacı tarafından hazırlanan “Görüşme Formu” ve Tschannen-Moran ve Woolfolk-Hoy tarafından geliştirilerek, Çapa, Çakıroğlu ve Sarıkaya tarafından Türkçeye uyarlanan “Öğretmen Öz Yeterlik Algısı Ölçeği” kullanılmıştır. Ölçek 24 maddeli 5 dereceli likert tipi bir ölçektir. Veri toplama aracından elde edilen veriler SPSS (Statistical Package For Social Sciences) 17.0 paket programına aktarıldıktan sonra istatistikî analizleri yapılmış ve elde edilen bilgiler çözümlenmiştir. Mikro öğretimin görsel sanatlar öğretmeni adaylarının öz yeterlik düzeylerine etkisini belirlemek için Mann Whitney U Testi kullanılmıştır. Verilerin normal dağılım gösterdikleri durumlarda parametrik istatistik teknikleri, normal dağılım göstermediği durumlarda ise parametrik olmayan istatistik teknikleri uygulanmıştır. Bu tekniklerden hangisinin, hangi durumlarda kullanıldığına ilişkin durumları ile Özel Öğretim Yöntemleri II dersindeki öğretmen adaylarının; deney-kontrol grupları, mezun olunan okul türleri ve cinsiyetleri arasında anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği Mann Whitney U testi ile deney-kontrol grupları ve cinsiyetler arasında verilerin normal dağılım gösterip göstermediği Kolmogorov-Smirnov testi ile incelenmiştir. Sonuç olarak; uygulamaya katılan öğretmen adaylarının öğretmen öz yeterlik algılarını geliştirebilecek ortamların oluşturulması ve öz yeterlik algı düzeylerini geliştirmelerinin büyük ölçüde sağlandığı görülmüştür. Ayrıca bu araştırmanın, Atatürk Üniversitesi Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi Resim-İş Öğretmenliği Anabilim Dalı’nda mikro öğretimin görsel sanatlar öğretmeni adaylarının öz yeterlik düzeylerine etkisini arttırdığını söylemek mümkündür.

Anahtar Kelimeler: mikro öğretim, görsel sanatlar, öz yeterlik, öğretmen öz yeterlik inancı, resim-iş öğretmenliği, öğretmen adayı.

THE EFFECT OF MICRO TEACHING ON VISUAL ARTS TEACHER EDUCATION

ABSTRACT

The aim of this study is to determine whether micro teaching applications effect the self-sufficiency levels of visual arts teacher candidates in terms of experimental-control groups and gender. The research was done with Atatürk University Kâzım Karabekir Education Faculty’s Department of Art Teaching’s students which consisted of a total number of 36 4th grade visual arts teacher candidates. In the study, the teacher candidates were divided into two groups as experimental and control group via randomization. To determine the self-sufficiency levels of the teacher candidates in the level of data gathering of the research, an “Interview Form” and a “Teacher Self-Sufficiency Perception Scale”, which was developed by Moran and Woolfolk-Hoy and adapted to Turkish by Çapa, Çakıroğlu and Sarıkaya, was applied. Scale 24 a 5 point likert scale consisting of 24 matters. The gathered data from

the data gathering device were transferred to SPSS 17.0 package software and the statistical analysis were done following the resolution of the acquired data. In order to determine the effects of the micro teaching on visual arts teacher candidates' self-sufficiency levels, Mann Whitney U test was employed. Parametric statistics methods were applied on portions which demonstrated a normal data spread, and non-Parametric statistics methods were applied on portions which demonstrated an abnormal data spread. The states which are related to which technique was used in which manner and whether the students in Methodology II class'; experimental-control groups, types of graduate schools and genders were analyzed via Mann Whitney U test to determine whether a meaningful difference exists and whether the experimental-control group and genders difference provide a normal spread was analyzed with Kolmogorov-Smirnov test. In conclusion; it's observed that an environment to improve participant teacher candidate's perception of self-sufficiency and self-sufficiency perception levels' improvement were accomplished on a great scale. Additionally, it's avowable that this study improved the effect of micro teaching in Atatürk University, Kâzım Karabekir Education Faculty's Art Teaching Department on visual art teacher candidates' self-sufficiency levels.

Keywords: *micro teaching, visual arts, self-sufficiency, teacher self- sufficiency belief, art teaching, teacher candidate.*

GİRİŞ

Eğitimin kaliteli olabilmesi için öğretmenlerin mesleki açıdan donanımlı olması gerekmektedir. Bundan dolayı eğitim sistemi bünyesinde vazife üstlenecek olan öğretmenlerin, hizmet öncesi ve hizmet içinde, donanımsal olarak istenilen düzeye getirilebilmesi, verilecek olan eğitimin kalitelisi açısından önem taşımaktadır (Şişman, 2001). Öğretmenin sınıf içinde bürüneceği rollerini eksiksiz yerine getirmesi, kaliteli bir öğretimi büyük oranda etkilemektedir. Ülkemizdeki eğitim fakültelerinin öğretmen yetiştiren bölümlerinde öğrenim faaliyeti içerisinde bulunan öğrencilerin, Okul deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması gibi dersler ile öğretmenlik mesleğine hazır olması hedeflenmektedir (Azar, 1998). Öğretim sürecindeki görev ve sorumluluklar üzerine yapılan araştırma sonuçlarına bakıldığında, öğretmen adayları, öğretme ve sınıf düzenini sağlama konusundaki davranışlarına etki eden farklı inançların varlığını ortaya koymuştur. Bu araştırmanın sonucu ise öz yeterlik kavramının çıkmasına neden olmuştur. Öz yeterlik kavramı öğretmenlik rolünü daha iyi kavrayıp uygulayabilmek için lazım olan bilgi, beceri ve tutumları bünyesinde barındırma derecesi diye tanımlanmaktadır. Öz yeterlik kavramı, öğrenci güdülemesi ve başarıyla öğretmenlerin sınıf yönetimi yaklaşımları gibi değişkenlerle alakalı olduğu belirlenmiştir (Balci,2006). Bundan dolayı öğretmen öz yeterliği, öğretmenlerin sınıf içindeki davranışlarının önemli bir göstergesidir. Bu sebeple öğretmenin sahip olduğu öz yeterlik inanç düzeyinin yüksek veya düşük olması öğretmenin davranışlarına etkilidir (Gencer ve Çakıroğlu,2005).

Öğrencilerin başarımlarında faydalanılan bir metot olan mikro öğretim, öğretmen adaylarının ders anındaki başarımlarına hemen dönüt oluşturmak için kullanılan, basite indirgenmiş, asıl sisteme benzeyen yapay bir sınıftır. Sınıf ortamı öğretmenliğe hazırlanan adaylar için oldukça karışık olabilir. Bu yüzden mikro öğretim oldukça karmaşık olan sınıf ortamına geçiş için bir adım olmuştur (Kulahçı,1994). Mikro öğretim belirlenmiş olan öğretim becerilerini, kısıtlı zamanlarda uygulamayı temel alan ses ve görüntü kaydıyla yapılan bir uygulama yöntemidir (Rıza, 1990). Mikro öğretim uygulamaları, öğretmen yetiştirmede aday öğretmenlere benliklerini oluşturmak ve araştırma becerilerini iletme hedefi olan bir uygulamadır (Küçükahmet,2004). Mikro öğretim dönüt metodu olarak da bilinmektedir. Mikro öğretimin amacı, eğitimcilere bireysel olarak öz güven, destek ve dönüt vermektir. Mikro öğretim yöntemiyle ders anlatan öğretmen adayı, öğretici rolü üstlenerek öğrenci rolü yapan arkadaşları ve hocaları arasında öğretmenlik mesleğini deneme fırsatı bulmaktadır.

Yapılan araştırmalarda mikro öğretim yöntemleriyle alakalı olarak; Bayraktar (1982), mikro öğretimin öğrencinin derse hazırlık, derse sunuş, derse işleyiş ve uygulama etkinlikleriyle ilgili problemlerin çözümünde faydalı olduğunu tespit edilmiştir (Kazu, 1996). Aksan ve Çakır (1992) tarafından geliştirilen model oluşturma, derse hazırlık, derse uygulama, geribildirim ve tekrardan öğretim aşamalarından meydana gelen mikro öğretim modelinin, öğretmen davranışlarına faydalı oluşu ve öğretmen yeterliliği üzerine yaptıkları araştırmada, modeli destekler nitelikte sonuçlara ulaşılmıştır.

Mikro öğretim, belirli araçlar ile gerçekleştirilen sistematik yaklaşımı benimseyen bir öğretmen yetiştirme modelinin belirli öğretim stratejileri üstünde duran, öğretim sürecini kontrol edilen sınırlı durumlarda uygulayan, kayıt altına alan uygulaması kolay bir yöntemdir (Kazu, 1996). Bu durumdaki bir öğretmen yetiştirme uygulaması, adayları öğretmenlik uygulamalarına ve öğretmenlik mesleğine hazırlamakta önemli bir yer tutmaktadır (Güney ve Ersoy, 2010).

Yirminci yüz yılın ortalarından itibaren gelişmiş ülkelerde uygulanan mikro öğretim, ülkemizde ilk olarak 1990'lı yıllardan sonra eğitim fakültelerinde öğretmen yetiştirmede uygulanmaya başlanmıştır (Külahçı, 1994). Ülkemizde 1994 ile 1998 yılları arasında eğitim modelinin yeniden yapılandırma çalışması sonucunda okul deneyimi I, Okul deneyimi II ve öğretmenlik uygulamaları dersleri ile mikro öğretim yöntemi bütün eğitim fakültelerinde yer almıştır (YÖK/Dünya Bankası, 1998). Ancak bu durum sonrası 2006 yılında eğitim fakültelerinin ikinci kademesinde uygulamaya yönelik işlenen ders saatlerinde azalma görülmüştür.

Mikro öğretim sürecinin en mühim aşamalarından olan, öğretimin başlangıcında ve bitişinde öğretmen adayına verilmek istenen düşünme biçimi ve yeteneği, geri bildirimi ve bununla alakalı olarak geliştirilecek yeniden öğretim sürecidir. Aynı olarak mikro öğretim yöntemi, öğretmen adaylarının ders sürecinde daha başarılı olmaları ve daha iyi çalışmalar yapmaları konusunda onları motive etmektedir (Kazu 1996; Külahçı, 1994).

Mikro öğretim sürecindeki ana evreler; öğrenenin ne tür bir ön hazırlık yapacağını ve hangi metot, teknikleri kullanarak hangi bilgi ve becerinin sunulacağına ilişkin *karar verme evresi*; içerik ve sergilenecek öğretim davranışları göz önünde bulundurularak, öğretim plan ve materyallerinin hazırlandığı *planlama evresi*; öğrenenlerin belirlenen becerileri gerçekleştirmelerini ve diğer öğrencilerin gözlemini içerdiği *uygulama evresi*, hem bir uygulamadan sonra hem de bütün uygulamadan sonra gerçekleştirilen *değerlendirme evresi* ve sunucular için aktivitelerinin her aşamasında akran ve öğretmenden alınan geri bildirim dayalı kararları içeren *yansıtma evresinden* oluşmaktadır (Kılıç, 2010;akt. Küçüköğlu 2012).

Bu evreler bir ders sürecinde Görgen (2003) ve Demirel'e göre (2009) şöyle açıklanmaktadır:

- *Belli bir konuda 10-15 dakikalık bir ders planının hazırlanması,*
- *Dersin işlenmesi, varsa video kamera ile kaydedilmesi,*
- *Dersin izlenmesi ya da video kameraya kaydedilen dersin izlenmesi,*
- *Dersin hem öğretmen hem de izleyen grup tarafından değerlendirilmesi, ayrıca, grup üyelerinin öneri, katkı ve eleştirileri sonucu bazı düzeltmelerin yapılması,*
- *Dersin tekrar hazırlanıp işlenmesi ve yeniden değerlendirme yapılması şeklinde sıralanmışlardır* (Küçüköğlu vd. 2012).

Mikro öğretim uygulamaları öğretmen adaylarına öğretim sürecini tasarlama ve hayata geçirme konusunda değişik ve farklı olanaklar sağlar. Mikro öğretim uygulaması öğreten tutumları üzerinde yoğunlaşır. Öğretmenlik mesleğinin kaliteli bir şekilde yerine getirebilmesi için öğretmen adayının sahip olduğu bilgi birikimini ve yeteneklerini öğrenciye aktarabilmesi önemlidir. Bu önem nedeniyle mikro öğretim uygulamaları, öğretmen adaylarının edindikleri bilgi birikimi ve yetenekleri karşısındakilere uygulamalı olarak aktarımını sağlamaktadır. Mikro öğretimde uygulamalarında öğretmen adaylarına, başarısız olma olasılığı az, gerçek sınıfa kıyasla kontrolü sağlayabileceği bir öğretim ortamı hazırlayarak meslek öncesi öğretmenlik deneyimi sağlanır. Mikro öğretim, teorik bilgiler ile pratiği birlikte kullanabilme yeteneğine sahip olması sebebiyle öğretmenlik mesleğine hazırlıkta önemli bir yer edinmiştir. Mikro öğretimde öğretmen adayının amacı; konuyu öğretmektense, tekniği başarılı bir şekilde uygulayabilmesi daha önemlidir. (Kazu, 1997). Bu noktada öğretmen adayının yetişmesine, kendini yetiştirmesine ve yapabileceklerine dair algılarına bağlı olarak ortaya çıkan “öz yeterlik” kavramı oldukça önemli olmaktadır.

Eğitim fakültelerinde öğretmen adayları eğitim süreci boyunca birçok ders almaktadır. Farklı bölümlerde okuyan öğretmen adaylarına değişik konu alanlarına ait dersler ve bazı ortak dersler okutulmaktadır. Bu derslerden ortak bir ders de özel öğretim yöntemleri dersidir. Resim İş bölümündeki öğretmen adayları öğrenci seçme sınavına sözel, eşit ağırlık ve sayısal alanlarından girerek belirli bir puan aldıktan sonra özel yetenek sınavıyla bu bölüme yerleştirilmektedir. Bu nedenle Resim İş bölümündeki öğretmen adaylarının eğitim alanında ve yetenek açısından kendilerine yönelik

algıları önem kazanmaktadır. Bu algılar sonucunda görsel sanatlar eğitimi ve ona karşı tutum oluşturmalarını sağlayacaktır. Buna bağlı olarak Özel Öğretim Yöntemleri dersi içerisinde yer alan mikro öğretim yöntemi Resim İş Öğretmenliği bölümündeki öğretmen adaylarının alan eğitimi derslerini öğrenmede ve öğretmede öz yeterlik inançlarında önemli bir rol oynayacaktır.

YÖNTEM

Araştırma Yöntemi/ Deseni/ Modeli

Araştırmada gerçekleştirilecek olan mikro öğretim uygulamaları yukarıda belirtilen Küçüköğlü vd.'nin Kılıç'tan (2010, 84) uyarlayarak geliştirdiği "Öğrenen merkezli mikro öğretim süreci" (Küçüköğlü vd. 2012: 21) göz önünde tutularak gerçekleştirilmiştir.

Bu araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden yarı deneysel desen kullanılmıştır. Deneysel desenin temel amacı, sonuç üzerinde etkisi olabilecek tüm dışsal faktörleri kontrol ederek, bir deneysel işlemin (veya müdahalenin) sonuç üzerindeki etkisinin test edilmesidir (Creswell, 2014: 156). Araştırmada bu modelin "Ön Test- Son Test Kontrol Gruplu Deseni" tercih edilmiştir.

Ön test- son test kontrol gruplu desenin mantığına uygun olarak araştırma iki grup üzerinde yapılmıştır. Denek havuzundan (Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı üçüncü sınıf öğrencilerinden) denekler yansız atama yoluyla iki gruba ayrılmış sonradan yansız olarak seçilen birinci grup deney grubu, diğer grup ise kontrol grubu olacak şekilde belirlenmiştir.

Deneyin başlangıcında, bağımlı değişkenin (öz yeterlik düzeyi puanları) ön test puanlaması, deney ve kontrol grubunda yer alan deneklerden elde edilmiştir. Bağımsız değişken olan mikro öğretim uygulamaları sadece deney grubundaki deneklerle gerçekleştirilmiştir. Kontrol grubunda ise sunuş yoluyla öğretim sürdürülmüştür. Her iki grupta da ilgili öğretim üyesi ve araştırmacı tarafından süreç takip edilmiştir.

Araştırma Grubu

Araştırmada deneysel desen tercih edildiği için evren ve örneklem atamasına başvurulmamıştır. Araştırmada çalışma grubunu, Atatürk Üniversitesi Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı'nda, altıncı dönemde öğrenim gören ve 2014-2015 bahar yarıyılında Özel Öğretim Yöntemleri-II dersini alan 36 öğretmen adayı oluşturmuştur. Araştırma grubu ile deneysel çalışma yedi hafta süresince işlenen üniteler ile gerçekleştirilmiştir.

Araştırmada deney ve kontrol grupları oluşturulurken yansız atama tercih edilmiştir. Gruplar oluşturulurken öğrencilerin numara sıraları esas alınmıştır. Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı'na öğrenciler en yüksek puandan en düşük puana göre sıralanıp alındığından; grupların homojen dağılımının sağlanması açısından rastgele atama yapıp gruplar karma bir şekilde oluşturulmuştur. Bunun için öğrenciler sıralama sayılarına göre tek ve çift rakamlar olarak bir yana ayrılıp; deney grubunu tek rakamdakiler, kontrol grubunu çift rakamdakiler oluşturmuştur.

İşlem Basamakları

Mikro öğretim uygulama sürecinde gerçekleştirilen işlemler aşağıdaki gibidir.

- Araştırma 2014-2015 eğitim-öğretim yılı içerisinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmada sürecinde ele alınacak konular, karşılaşılabilecek olası sorunlar ve çözüm önerileri, verilerin toplanmasında kullanılabilecek anketler, deney kontrol gruplarının hangi kriterler doğrultusunda belirleneceğine ilişkin planlamalar 2014-2015 eğitim ve öğretim yılının birinci döneminde yapılmıştır.
- Deney ve kontrol grupları oluşturulurken yansız atama tercih edilmiştir. Gruplar oluşturulurken öğrencilerin numara sıraları esas alınmıştır. Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı'na öğrenciler en yüksek puandan en düşük puana göre sıralanıp alındığından; grupların homojen dağılımının sağlanması açısından rastgele atama yapıp ve gruplar karma bir şekilde oluşturulmuştur. Bunun için öğrenciler sıralama sayılarına göre tek çift rakamlar olarak bir yana ayrılıp; deney grubunu tek rakamdakiler, kontrol grubunu çift rakamdakiler oluşturmuştur. Sınıftaki 36 öğrenci deney ve kontrol grubu olmak üzere iki gruba ayrılmıştır.

- Araştırmada temel olarak öğretmeni adaylarının öz yeterlik düzeylerini geliştirmeye yarayacak bir uygulama planlandığından, araştırmacı tarafından öğretmen adaylarına uygulama öncesinde mikro öğretim yöntemi ve uygulamaları ile ilgili seminer verilmiştir. Seminer, günde bir saat olmak üzere üç gün devam etmiştir. Öğretmen adaylarının uygulama ile ilgili soruları cevaplanmış, görüş ve önerileri alınmıştır.
- Ön test ölçüm verileri elde etmek amacıyla, dönemin başında Özel Öğretim Yöntemleri II dersinin olduğu ilk hafta öğretmen adaylarına Çapa, vd. (2005) tarafından Türkçeye uyarlanan “Öğretmen Öz-Yeterlik Algısı Ölçeği” uygulanmıştır.
- Araştırma kapsamında 2014- 2015 öğretim yılı bahar döneminde yapılan uygulama, haftada bir defa olmak üzere 7 haftalık bir sürede gerçekleşmektedir. Her öğretmen adayı uygulama boyunca toplam iki defa gözlemlenmiştir.
- Uygulamalar, her bir gruptaki iki öğretmen adayı ile ders saatlerinin uygunluk durumuna göre eşleştirilerek planlanmıştır.
- Uygulamalar, ders sorumlusu ve araştırmacı gözetiminde öğretmen adayı tarafından yapılmıştır.
- Öğretmen adayları haftalık ders saatlerinin 20 dakikasında uygulama yapmışlardır. Derslerin diğer yarısında olağan ders etkinlikleri ders sorumlusu ile devam etmiştir. Derslerin mikro öğretim uygulamalarına ayrılan 20 dakikasında öğretmen adayı öğretmen rolünü üstlenerek öğrenciye öğretim hizmetlerini sunmuştur. Bu esnada öğretim elemanı yol gösterici görevini üstlenmiştir. Araştırmacı ise gözlem ve denetleme yapmıştır.
- Dersler haftada bir gün yapılacak şekilde planlanmıştır. Haftanın ilk grubunun uygulamasının ardından öğretmen adaylarına dönüt verilmiş, ertesi hafta aynı grubun ikinci uygulamasında öğretmen adaylarının öğretim becerisine ilişkin eksiklerini olabildiğince tamamlamış olması beklenmiştir. Bu durum; öğrenci, öğretmen adayı ve gözlemci tarafından değerlendirilmiştir.
- Her ders anlatımının ardından dersi anlatan gruptaki öğretmen adayları ile sınıf arkadaşları, öğretim elemanı ve araştırmacı, o günkü dersi video kaydından izleyerek değerlendirmede bulunmuşlardır. Bu aşamada öğretmen adaylarının konu hakkındaki bilgi ve düşüncelerini derslerine nasıl yansıttıklarını, amaçlar, öğrenme, öğretme ve değerlendirme süreçlerinde hangi değişkenleri niçin dikkate aldıklarını, ders planını ne kadar uygulandığını, ders anlatımı sırasındaki problemleri ve bu problemlerin nedenlerini, yaşadığı bu problemlerle nasıl baş edebileceğini, dersi değerlendirmeyi nasıl planladığını ve gerçekleştirdiğini, dersi planlamayı, uygulamayı ve değerlendirmeyi yeniden tasarlama imkânı verildiğinde neleri ne sebeple değiştireceğine yönelik tartışmalar gerçekleşmiştir.
- Kontrol grubuna konu merkezli program tasarımı yaklaşımına uygun etkinlikler yapılmıştır.
- Kontrol gruplarındaki dersler öğretmenin ders kitabından konuları aktarması, öğrencilerin ise çoğunlukla pasif ve tek vasfı dinlemekten ibaret olması biçiminde yürütülmüştür. Kontrol grubunda düz anlatımın yanı sıra, tartışma, soru cevap vb. yöntemler sıklıkla kullanılmıştır. Dersler daha önceden hazırlanmış ünite planları ve yıllık planlar doğrultusunda gerçekleştirilmiştir. Öğrenme süreci ile ilgili kararlara öğrenciler katılmaması sağlanmıştır. Öğrencilerin bilgiyi nasıl yapılandırdıkları ve sürece ilişkin görüşleri önemsenmeyerek dikkate alınmamıştır. Kontrol grubu ile deney grubundaki gibi mikro öğretim yaklaşımına uygun bir ders işlenmemiştir. Kontrol grubunda deney grubunda olduğu gibi yapılan yanlışlara müdahale edilmemiştir. Öğrenciler, değerlendirme sürecinde bulunmamış ve değerlendirme sürecine ait görüşleri önemsenmemiştir. Hatta değerlendirmenin sürecine ilişkin bilgilendirmeler öğrenenlere kazandırılmamış ve yapılan çalışmalar sadece öğretmen tarafından değerlendirilmiştir. Yedi haftalık uygulama sonunda deney ve kontrol gruplarına “Öğretmen Öz-Yeterlik Ölçeği” test tekrarı yöntemiyle son test olarak uygulanmıştır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama araçları olarak, Çapa, Çakırtaş ve Sarıkaya (2005) tarafından Türkçeye uyarlanan “Öğretmen Öz-Yeterlik Ölçeği” kullanılmıştır. İlgili formları kullanabilmek için gerekli izin araştırmacılardan alınmıştır.

Veri Analizi

Özel Öğretim Yöntemleri II dersini alan öğrencilerin öz yeterlik inançlarını ölçmek amacıyla “Öğretmen Öz Yeterlik Ölçeği” ölçeğinden elde edilen veriler kodlanarak istatistik paket programına girilmiş ve verilerin analizleri bu programla gerçekleştirilmiştir. Öğretmen Yeterlik Ölçeği puanlarının

dağılım özellikleri normallik açısından incelenmiştir. Verilerin normal dağılım gösterdikleri durumlarda parametrik istatistik teknikleri, normal dağılım göstermediği durumlarda ise parametrik olmayan istatistik teknikleri uygulanmıştır. Bu tekniklerden hangisinin, hangi durumlarda kullanıldığına ilişkin durumları ile özel öğretim yöntemleri II ders deney-kontrol grupları arasında, cinsiyetler ve mezun olunan okul türlerine göre anlamlı bir farklılık olup olmadığı Mann Whitney U testi ile deney-kontrol grupları arasında, cinsiyetler ve mezun olunan okul türlerine göre verilerin normal dağılım gösterip göstermediği Kolmogorov - Smirnov testi ile incelenmiştir.

Frekans dağılımı, hiç bir işlem yapılmamış verilerin daha anlaşılır kılınması için izlenen yol veya her bir verinin yinleme sayısını gösteren bir tablodur. (Karasar, 2012). Araştırmalarda toplanan verilerin genel olarak betimlenmesinde frekans dağılımı kullanılır.

BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde elde edilen veriler araştırmanın amaç ve alt amaçları yönünde değerlendirilerek tablolar oluşturulmuş ve yorumlanmıştır.

Tablo 1. Öğretmen Adaylarının Ön Test Öğretmen Öz yeterlik Algı Puanlarının Dağılımı

Ölçekler/Boyutları	n	Minimum	Maksimum	X	S
Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Öz-yeterlik Algı Ölçeğinin Geneli	36	112,00	198,00	153,30	21,31
Öğrencinin Güdülenmesi Boyutu	36	34,00	68,00	50,41	7,65
Öğretim Stratejileri Boyutu	36	31,00	68,00	51,86	8,29
Sınıf Yönetimi Boyutu	36	30,00	62,00	51,02	8,87

Tablo 1 incelendiğinde, araştırmaya katılan öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin öz-yeterlik algı puanlarının aritmetik ortalaması 153,30 ve standart sapması 21,31 olarak bulunmuştur. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 24, en yüksek ortalama puan ise 216'dır. Belirlenen bu puan öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin öz-yeterlik algı puanlarının ölçeğin "Oldukça yeterli" ile "Çok yeterli" seçeneğinde iyi düzeyde olduğunu ifade etmektedir. Ölçeğin boyutlarından ise, öğretmen adaylarının aldıkları puanlara ait aritmetik ortalamaların 51,86 ile 50,41 arasında değiştiği belirlenmiştir. Bu puanlar öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin öz-yeterlik algı puanlarının ölçeğin boyutlarında da "Biraz yeterli" seçeneğini ile öğretmen adaylarının kendilerine olan öz güvenin belirgin olmadığını ifade etmektedir. Araştırmanın bu alt problemine cevap bulabilmek amacıyla öğretmen adaylarının ölçek maddelerinin her birine verdiği cevaplar analiz edilmiş ve betimsel istatistikleri çıkartılmıştır. Elde edilen verilerin dağılımı ve yüzde değerleri Tablo 4.2'de gösterilmiştir. Tablo 4.2 incelendiğinde, genel olarak öğretmen adaylarının bazılarının kendilerini maddelerde yetersiz gördüğü görülmektedir. Öğretmen adayları 3, 4, 5, 7, 13, 15, 16, 17, 18, 19 ve 22 maddelerinde "yetersiz" işaretlerken genel olarak "Biraz yeterli" seçeneğini işaretlemişlerdir. Ölçek maddelerinde de görüldüğü gibi öğretmen adaylarının sadece madde 10'da "Oldukça yeterli" düzeyde % 41,7 oldukları belirlenirken diğer tüm maddelerde öğretmen adaylarının % 22,7 ile % 55,5 oranında "Biraz yeterli" düzeyde oldukları belirlenmiştir. Öğrenci davranışları ile ilgili beklentileri ortaya koyma, öğrencileri okulda başarılı olabileceklerine inandırma vb. konularda kendilerini istenilen düzeyde görmedikleri verdikleri cevaplar doğrultusunda görülmüştür.

Tablo 2. Öğretmen Adaylarının Son Test Öğretmen Öz-yeterlik Algı Puanlarının Dağılımı

Ölçekler/Boyutları	n	Minimum	Maksimum	X	S
Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Öz-yeterlik Algı Ölçeğinin Geneli	36	84,00	205,00	161,61	30,03
Öğrencinin Güdülenmesi Boyutu	36	31,00	69,00	53,30	10,34
Öğretim Stratejileri Boyutu	36	24,00	70,00	54,22	10,58
Sınıf Yönetimi Boyutu	36	29,00	68,00	54,08	9,93

Tablo 2 incelendiğinde, araştırmaya katılan öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin öz-yeterlik algı puanlarının aritmetik ortalaması 161,61 ve standart sapması 30,03 olarak bulunmuştur. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 24, en yüksek ortalama puan ise 216'dır. Belirlenen bu puan öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin öz-yeterlik algı puanlarının ölçeğin "Oldukça yeterli" ile "Çok yeterli" seçeneğinde iyi düzeyde olduğunu ifade etmektedir. Ölçeğin boyutlarından ise, öğretmen adaylarının aldıkları puanlara ait aritmetik ortalamaların 54,22 ile 53,30 arasında değiştiği belirlenmiştir. Bu puanlar öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin öz-yeterlik algı puanlarının ölçeğin boyutlarında da "Oldukça yeterli" ile "Çok yeterli" seçeneğinde iyi düzeyde olduğunu ifade etmektedir. Araştırmanın bu alt problemine cevap bulabilmek amacıyla öğretmen adaylarının ölçek maddelerinin her birine verdiği cevaplar analiz edilmiş ve betimsel istatistikleri çıkartılmıştır. Elde edilen verilerin dağılımı ve yüzde değerleri Tablo 4.4'de gösterilmiştir. Tablo 4.4 incelendiğinde, genel olarak öğretmen adaylarının çoğunun kendilerini bir kaç madde dışında yetersiz görmediği görülmektedir. Öğretmen adayları 5, 7, 10, 13, 16, 20 ve 23 maddelerinde "Çok yeterli" kısmı daha fazla işaretlerken 1, 2, 3, 4, 6, 8, 9, 11, 12, 14, 15, 17, 18, 19, 21, 22 ve 24 maddelerinde daha az işaretlemişlerdir. Ölçek maddelerinde de görüldüğü gibi öğretmen adaylarının sadece madde 19'da "Biraz yeterli" düzeyde % 44,4 oldukları belirlenirken diğer tüm maddelerde öğretmen adaylarının % 36,1 ile % 52,8 oranında "Oldukça yeterli" düzeyde oldukları belirlenmiştir. Öğrenci davranışları ile ilgili beklentileri ortaya koyma, öğrencileri okulda başarılı olabileceklerine inandırma, öğrenenlerin öğrenciler tarafından kavranıp kavranmadığını belirleme, öğrencilerin sınıf kurallarına uymalarını sağlama, öğrencilerin okulda başarılı olmalarına yardımcı olmaları için ailelere destek olma ve çok yetenekli öğrencilere uygun öğrenme ortamı sağlama maddelerinde belirtilen yeterliklere ilişkin öğretmen adaylarının son teste verdikleri cevaplara bakılarak daha olumlu bulunmuştur.

Tablo 3. Öğretmen Adaylarının Öğretmen Öz-yeterlik Algı Ölçeğinin Ön Test Alt Boyutları ve Geneline Ait Verilerin Gruplara Göre Değişiminin Mann Whitney-U Testi Sonuçları

Ölçekler/Boyutları	Grubu	N	Sıra ort.	Sıra top.	U	p
Öğrencinin Güdülenmesi	deney grubu	18	18,67	336,00	159,000	,924
	kontrol grubu	18	18,33	330,00		
Öğretim Stratejileri Boyutu	deney grubu	18	20,47	368,50	126,500	,260
	kontrol grubu	18	16,53	297,50		
Sınıf Yönetimi Boyutu	deney grubu	18	19,64	353,50	141,500	,516
	kontrol grubu	18	17,36	312,50		
Öz yeterlik Algı Ölçeğinin Geneli	deney grubu	18	19,42	349,50	145,500	,601
	kontrol grubu	18	17,58	316,50		

($P < 0,05$)

Tabloya göre; öğrencilere uygulanmış olan ön testte deney-kontrol grubundaki öğrencilerin öz yeterlik düzeyleri alt boyutlarına göre incelenmiş ve öğrenci güdülenmesi boyutu ($P = ,924$), öğretim stratejileri boyutu ($P = ,260$), sınıf yönetimi boyutu ($P = ,516$) ayrıca öz yeterlik algı ölçeğinin genel toplamı ($P = ,601$) olarak gözlemlenmiş ve önemli bir fark bulunmamıştır.

Tablo 4. Öğretmen Adaylarının Öğretmen Öz-yeterlik Algı Ölçeğinin Son Test Alt Boyutları ve Geneline Ait Verilerin Gruplara Göre Değişiminin Mann Whitney-U Testi Sonuçları

Ölçekler/Boyutları	Grubu	N	Sıra ort.	Sıra Top.	U	P
Öğrencinin Güdülenmesi	deney grubu	18	27,50	495,00	,000	,000*
	kontrol grubu	18	9,50	171,00		
Öğretim Stratejileri Boyutu	deney grubu	18	27,08	487,50	7,500	,000*
	kontrol grubu	18	9,92	178,50		
Sınıf Yönetimi Boyutu	deney grubu	18	27,47	494,50	,500	,000*
	kontrol grubu	18	9,53	171,50		
Öz yeterlik Algı Ölçeğinin Geneli	deney grubu	18	27,50	495,00	,000	,000*
	kontrol grubu	18	9,50	171,00		

* $P < 0,05$

Tabloya göre; öğrencilere uygulanmış olan son testte deney-kontrol grubundaki öğrencilerin öz yeterlik düzeyleri alt boyutlarına göre incelenmiş ve öğrenci güdülenmesi boyutu ($P = ,000$), öğretim stratejileri boyutu ($P = ,000$), sınıf yönetimi boyutu ($P = ,000$) ayrıca öz yeterlik algı ölçeğinin genel toplamı ($P = ,000$) olarak gözlemlenmiş ve önemli bir fark bulunmuştur.

Tabloya göre; sıra ortalamalarının ve sıra toplamalarının karşılaştırılmasından da anlaşılabileceği gibi bu fark deney grubu öğrencilerinin lehinedir. Diğer bir ifadeyle öğrencinin güdülenmesi, öğretim stratejileri, sınıf yönetimi ve öz yeterlik algı ölçeğinin geneline bakıldığında öğretmen öz yeterlik algısı açısından deney grubu adayları kontrol grubu adaylarına göre kendilerine daha fazla güvenmektedirler.

SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Mikro öğretimin temel amaçlarından biri de öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulamasına hazırlamaktır. Öğretmenlik uygulaması sırasında; ders için hazırlıklı olma, derse başlama, konuyu iyi bir şekilde aktarma, dersi istenilen biçimde sonlandırma ve heyecanı yenme, ses tonunu etkili kullanma, fiziksel hareketlilik bakımından rahat olma, öğretmenlik rolüne ve gerçek sınıf ortamına kolayca uyum sağlama gibi genel özellikler bakımından deney grubu ile kontrol grubu arasında, deney grubu lehine pozitif yönlü bir fark elde edilmesi, mikro öğretim dersini almanın öz yeterlik düzeylerini başarılı bir şekilde artırdığı sonucu görülmektedir.

Görsel sanatlar öğretmen adaylarının mesleği gereği bilgi, beceri ve tecrübelerle dair konularda sahip oldukları öğretmen öz yeterlik algıları, onların öğretmenlik mesleğini daha vasıflı ve yüksek güdülenmeyle devam ettirmeleri için önemli faktörlerden biridir. Bu araştırma, mikro öğretim yönteminin görsel sanatlar öğretmen adaylarının öz yeterlik algıları birçok değişken göz önünde bulundurularak incelenmiştir. Öğretmen yetiştiren kurumlarda öğrenim gören öğrencilerin öğretmenlik mesleğine ilişkin öz yeterlik algıları onların ilerideki mesleki yaşamlarında ne derecede etkili olacağını belirleyecek temel özelliklerdendir.

Araştırma sonucunda deney grubundaki öğretmen adaylarının öğretmen öz yeterlik algı puanlarının ölçeğin genelinde ve alt boyutlarında “Oldukça yeterli” ile “Çok yeterli” seçeneklerini işaretleme oranı yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Kontrol grubundaki öğretmen adaylarının öğretmen öz-

yeterlik algı puanları ise ölçeğin genelinde ve alt boyutlarında “Oldukça yeterli” ile “Çok yeterli” seçeneklerini işaretleme oranı yeterli düzeyde olmadığı görülmüştür. Bu neticeye göre, deney grubundaki öğretmen adaylarının öğrencinin güdülenmesi, öğretim stratejileri boyutu ve sınıf yönetimi alt boyutlarına dair öz yeterlik algılarının ve ölçeğin geneline ait toplam öğretmen öz yeterlik algılarının istenilen düzeyde yeterli olduğu belirlenmiştir. Bu belirlemelere göre öz yeterlik inancının yüksek oluşu öğretmenlerin sınıf içinde daha bir özverili ve hevesli olduğu sonucu çıkmıştır. Yapılan araştırmalarda (Gibson ve Denbo, 1984; Schunk, 1985; Woolfolk ve Hoy, 1990), öz yeterlik inançları yüksek olan öğretmenlerin sınıf içinde yaptığı uygulamalarda daha etkili olduğu ve ders işleme konusunda daha istekli olduğu ortaya çıkmıştır.

Bu araştırmada deney grubundaki öğretmen adaylarının mikro öğretim yöntemlerini gördükten sonra yapılan değerlendirmelerde öğretmen öz-yeterlik algı düzeyleri yüksek bulunmuştur. Bazı araştırmalar öz yeterlik puanları dikkate alınarak incelendiğinde bu çalışma Alabay (2006), Çalışkan, Selçuk ve Özcan (2010), Ekici (2005), Yeşilyurt (2011)’un bulgularıyla paralellik gösterirken; Yaman, Cansüngü, ve Altunçekiç. (2004), Çimen, Ekici, Gökmen, Altunsoy ve Atik (2010), Demirel ve Akkoyunlu (2010)’nun yaptıkları çalışmaların bulgularıyla farklılık göstermektedir.

Mikro öğretimin temel amaçlarından biri de öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulamasına hazırlamaktır. Öğretmenlik uygulaması sırasında; ders için hazırlıklı olma, derse başlama, konuyu iyi bir şekilde aktarma, dersi istenilen biçimde sonlandırma ve heyecanı yenme, ses tonunu etkili kullanma, fiziksel hareketlilik bakımından rahat olma, öğretmenlik rolüne ve gerçek sınıf ortamına kolayca uyum sağlama gibi genel özellikler bakımından deney grubu ile kontrol grubu arasında, deney grubu lehine pozitif yönlü bir fark elde edilmesi, mikro öğretim dersini almanın öz yeterlik düzeylerini başarılı bir şekilde artırdığı sonucu görülmektedir. Bu sonuç Kazu (1996)’nın araştırma sonuçları ile örtüşmektedir.

Bu araştırmada deney grubundaki öğretmen adaylarının mikro öğretim yöntemlerini gördükten sonra yapılan değerlendirmelerde öğretmen öz-yeterlik algı düzeyleri yüksek bulunmuştur.

Araştırma sonucunda elde edilen bulgular ışığında aşağıdaki öneriler sunulmuştur:

1. Öğretmen adaylarının öz yeterlik algılarının daha iyi gelişebilmesi için mikro öğretim yöntemine derslerde daha fazla yer verilmelidir.
2. Mikro öğretimi bir döneme bir konu olarak sığdırmak yerine birkaç uygulama ile öğretmen adaylarının deneyimleri daha da artırılmalıdır.
3. Öğretmen adaylarının ileriki dönemlerde mesleğe hazır olmaları için teorik bilgilerden ziyade uygulamalı eğitimin artırılması gerekir.
4. Yapılan mikro öğretim uygulamalarının saklanması sonraki dönemlerde mikro öğretim uygulaması yapacak öğretmen adaylarına ne yapmaları konusunda kılavuz olabilir.
5. Mikro öğretim uygulaması yapılırken soru cevap yönteminin kullanılmayıp diğer öğretim tekniklerinin etkililiği araştırılmalıdır.
6. Araştırma kapsamında karşılaştırılması yapılan değişkenler haricinde öğretmenlik mesleğine karşı öz yeterlik inançlarını etkileyebilecek farklı kavramlar tespit edilerek karşılaştırılabilir.

KAYNAKLAR

- Aksan, Y. ve Çakır, Ö. (1992, 23-25 September). *Pre-Sevice Teacher Education: A Case Study. The Second International Conference: ELT And Teacher Training in the 1990's: Perspectives and Prospects, Ankara.*
- Alabay, E. (2006). *İlköğretim Okulöncesi Öğretmen Adaylarının Fen Ile İlgili Öz Yeterlik İnanç Düzeylerinin İncelenmesi. Yedi Tepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 2(1).*
- Azar, A. (1998). *Fizik Öğretmenlerinin Mesleki Gelişim Sürecinde Özel Konular, Doktora Tezi, KTÜ. Trabzon.*
- Balcı, A. (2006). *Açıklamalı Eğitim Yönetim Terimleri Sözlüğü. Ankara: Tek Ağaç Basım Yayım, Dağıtım.*
- Bayraktar, E. (1982). *Mikro Öğretim Yöntemi ve Uygulaması. Yayınlanmamış Asistanlık Tezi, Ankara.*

- Creswell, J. W. (2014). *Nitel, Nicel ve Karma Yöntem Araştırmaları, Araştırma Deseni*, (Çev.Edt. Demir, S.B.), Ankara: Eğiten Kitap.
- Çalışkan, S., Selçuk, G. S. ve Özcan, Ö. (2010). *Fizik Öğretmen Adaylarının Öz Yeterlik İnançları: Cinsiyet, Sınıf Düzeyi ve Akademik Başarının Etkileri*. Kastamonu Üniversitesi Kastamonu Eğitim Dergisi, 18(2), 449-466.
- Çapa, Y. Cakıroğlu, J. ve Sarıkaya, H. (2005). *Development And Validation of Turkish Version of Teachers' Sense of Efficacy Scale*, *Education and Science*, 30(137), 74-81
- Çimen, O., Ekici, G., Gökmen, A., Altunsoy, S. ve Atik, A. D. (2010). *Biyoloji Öğretmen Adaylarının Laboratuvar Kullanımı Öz-Yeterlik Algı Düzeylerinin Cinsiyet ve Sınıf Değişkenlerine Göre İncelenmesi*. Uluslararası Öğretmen Yetiştirme Politikaları ve Sorunları Sempozyumu II, 16-18 Mayıs, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Demirel, Ö. (2009). *Öğretme Sanatı (14. Baskı)*. Ankara: Pegem Yayınları.
- Demirel, M., & Akkoyunlu, B. (2010). *Öğretmen Adaylarının Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri ve Bilgi Okuryazarlığı Öz-Yeterlik Algıları*. 10 th. International Educational Technology Conference, (26-28 Nisan, 2010), Boğaziçi Üniversitesi, İstanbul. *Proceedings Book*, 2, 1126-1133.
- Ekici, G. (2005). *Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Öğretmenlik Öz-Yeterlik İnançlarını Etkileyen Faktörler*. XIV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi, 28-30 Eylül, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Denizli.
- Gencer, A. S. & Cakiroglu, J. (2007). *Turkish Pre-Service Science Teachers' Efficacy Beliefs Regarding Science Teaching And Their Beliefs About Classroom Management*. *Teaching and Teaching Education*, 23, 664-675.
- Gibson, S., & Dembo, M. (1984). *Teacher Efficacy: A Consruct Validation*. *Journal of Educational Psychology*, 76(4), 569-582.
- Görgeç, İ. (2003) *Mikro Öğretim Uygulamasının Öğretmen Adaylarının Sınıfta Ders Anlatımına İlişkin Görüşleri Üzerine Etkisi*, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24, 56-63.
- Güney, K. & Ersoy, M. (2010). *Mikro Öğretim Yönteminin İlköğretim Bölümü Öğretmen Adaylarının "Öğretim İlke Ve Yöntemleri" Dersinde Gösterdikleri Ders İçi Performansa Etkisi*. 9. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu. Fırat Üniversitesi. 20- 22 Mayıs 2010. Elazığ.
- Kazu, H. (1996). *Öğretmen Yetiştirmede Mikro Öğretim Yönteminin Etkililiği*, *Fırat Üniversitesi Yayınlanmamış Doktora Tezi*, Elazığ.
- Kazu, H. (1997). *Öğretmen Yetiştirmede Mikro Öğretim Yönetiminin Etkililiği (F.Ü. Teknik Eğitim Fakültesi Örneği) IV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi, 10-12 Eylül 1997, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir*.
- Küçükahmet, L. (2004). *Öğretimde Planlama ve Değerlendirme*, İstanbul: Alkım Yayınları.
- Küçükoğlu, A, Köse, E, Taşkın A, Yılmaz, B, Y, Karademir, Ş, (2012), *Mikro Öğretim Uygulamasının Öğretim Becerilerine Etkisine İlişkin Öğretmen Adayı Görüşleri*, *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 19-32.
- Kulahçı, S.G. (1994). *Mikro-Öğretimde Fırat Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi Deneyimi II. Değerlendirme*. *Eğitim ve Bilim*. 18 (92).
- Rıza, E. T. (1990). *Eğitimde Yöntemler Teknolojisi*. Karınca Matbaacılık. İzmir.
- Schunk, D. H. (1984). *Self-Efficacy Perspective On Achievement Behavior*. *Educational Psychologist*, 19, 48- 58.
- Şişman, M. (2001). *Öğretmenliğe Giriş*. Ankara: Pegem Yayınları.
- Woolfolk, A. E., & Hoy, W. K. (1990). *Prospective Teachers' Sense Of Efficacy And Beliefs About Control*. *Journal of Educational Psychology*, 82, 81-91.
- Yaman, S., Cansüngü-Koray, Ö. ve Altunçekiç, A. (2004) *Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Öz-Yeterlik İnanç Düzeylerinin İncelenmesi Üzerine Yapılan Araştırma*. *Gazi Üniversitesi Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2(3), 355-366.
- Yeşilyurt, E. (2011). *Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğinin Genel Yeterliklerine Yönelik Yeterlik Algıları*. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 9(1), 71-100.
- YÖK. (1998). *Fakülte-Okul İşbirliği YÖK / Dünya Bankası Milli Eğitimi Geliştirme Projesi, Hizmet Öncesi Öğretmen Eğitimi Kılavuzu*, Ankara: YÖK.